

AVRUPA'DA REFAH DEVLETİ ve GÖÇ İLİŞKİSİ: REFAH ŞOVENİZMİ ÖRNEĞİ*

Ufuk Alkan

Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
Doktora Öğrencisi

Öz

Bu makalenin amacı Avrupa'da refah devleti ve göç arasındaki ilişkiyi refah şovenizmi fenomeni üzerinden açıklamaktır. Makalenin temel argümanı Avrupa'da göçmen karşıtı tutum ve yabancı düşmanlığının en çok refah şovenizmi üzerinden ifade edildiği şeklindedir. Bu argümanı destekleyici diğer bir argüman ise 1970'lerden itibaren Avrupa'nın siyasi gündeminde – yani, Avrupa Birliği ve tek başına Avrupa devletlerinin siyasi gündemi- göç i) var olan göçmenlerin topluma entegrasyonunu sağlamak ve ii) yükselen göçmen karşıtı tutumlar ve yabancı düşmanlığı ile mücadele etmek konularına dair olmuştur şeklindedir. Makalede, Avrupa'da refah şovenizminin göçmenleri önemli ölçüde ötekileştirdiği sonucuna varılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Refah Şovenizmi, Göçmen Karşıtı Tutumlar, Yabancı Düşmanlığı, Refah Devleti, Milliyetçilik

The Relationship Between Welfare State and Immigration in Europe: The Case of Welfare Chauvinism

Abstract

The aim of this article is to evaluate the relationship between welfare state and immigration with reference to welfare chauvinism. The main argument of the article is that anti-immigrant attitudes and xenophobia in Europe are mostly expressed via welfare chauvinism. Another argument that complements the main argument is that i) social integration of the existing immigrants and ii) tackling increased anti-immigrant attitudes and xenophobia have been at Europe's agenda – i.e. the political agenda of the European Union and separate European States- since the 1970s. It is concluded in the article that welfare chauvinism has significantly othered immigrants in Europe.

Keywords: Welfare Chauvinism, Anti-Immigrant Attitudes, Xenophobia, Welfare State, Nationalism

*Makale geliş tarihi: 20.05.2014

Makale kabul tarihi: 08 06 2015

Avrupa’da Refah Devleti ve Göç İlişkisi: Refah Şovenizmi Örneği

Giriş

Son yıllarda Avrupa’da göçmen karşıtlığı oldukça artmıştır ve göçmen karşıtı görüşler en çok refah şovenizmi üzerinden dile getirilmektedir¹. Bu durum özellikle göçmen sayısının görece fazla olduğu ülkelerde ekonominin kötüye gitmesi ile birlikte daha belirgin hale gelmektedir. Çünkü ekonominin kötüye gidişinden olumsuz etkilenenler göçmenleri, refahlarını ellerinden almak ile suçlamaktadır. Diğer bir deyişle, refah şovenistleri, refah devleti programı çerçevesinde göçmenlere yapılan refah yardımcılara oldukça milliyetçi bir tavırla karşı çıkmaktadır.

Bununla birlikte, Avrupa’da refah devletinin sunduğu hizmetler gün geçtikçe daha fazla göçmenin Avrupa’ya yönelmesine yol açmakta ve böylece kısır döngüsel bir yapı ortaya çıkmaktadır (Van Oorschot ve Uunk, 2007: 63). Çünkü devletler arasındaki refah farklılıkları göçün en önemli nedenlerinden birisidir. Yani, bir yandan Avrupa halkı göçmenlerin refah hizmetlerinden yararlanmasına karşı çıkararak refah şovenizmi yaparken diğer yandan Avrupa’daki refah hizmetlerinden faydalanmak isteyen kişilerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Van Oorschot ve Uunk bu duruma “refah-mıknatıs” etkisi demektedir (Van Oorschot ve Uunk, 2007: 67). Nitekim bu duruma dikkat çekmek için Fransa Devlet Başkanı Jacques Chirac 1990 yılında “refah yardımları ile ilgili durum artan göçe karşı getirdiğimiz engelleri yıkabilir...” demiştir (Guiraudon, 2000: 75).

¹Bu çalışmada göçmen ifadesi düzenli ya da düzensiz olduklarına bakılmaksızın, buldukları ülkenin vatandaşı olmayan mülteci, sığınmacı, misafir işçi ve benzeri ‘yabancıları’ kapsayacak şekilde kullanılmaktadır.

Dolayısıyla, bu çalışmanın amacı Avrupa'da refah devleti ve göç arasındaki gerilimi refah şovenizmi fenomeni üzerinden açıklamaktır. Çalışmanın temel argümanı Avrupa'da göçmen karşıtlığı ve yabancı düşmanlığının en çok refah şovenizmi üzerinden ifade edildiği şeklindedir. Bu argümanı destekleyici diğer bir argüman ise 1970'lerden itibaren Avrupa'nın siyasi gündeminde – yani, Avrupa Birliği (AB) ve tek başına Avrupa devletlerinin siyasi gündemi- göç i) var olan göçmenlerin topluma entegrasyonunu sağlamak ve ii) yükselen göçmen karşıtlığı ve yabancı düşmanlığı ile mücadele etmek konularına dair olmuştur şeklindedir.

Çalışmada ilk olarak, başvurulacak kavramsal ve teorik çerçeve açıklanacaktır. Özellikle, refah şovenizmi, ulus-ötesi üyelik, sosyal haklar ve refah devleti kavramlarına ve göçmen karşıtlığını açıklamak için geliştirilen teorilerden çıkar ve kültür temelli olanlara değinilecektir. Bunu takiben, Avrupa'da göçün kısa tarihi iki ayrı dönemde incelenecektir. Öncelikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da misafir işçilerin ekonominin yeniden inşasında oynadıkları rol anlatılacak ve akabinde 1973 petrol krizinin ardından Avrupa'daki hükümetlerin ve özellikle 1990'lardan itibaren AB'nin göçü kısıtlama ve göçmenlerin entegrasyonunu sağlama çabalarına değinilecektir. Son bölümde ise refah devleti ve göç arasında günümüzde oldukça belirgin hale gelmiş olan gerilim Avrupa'da 1980'lerden itibaren yeni sağ yükselişi ve birtakım ampirik veriler ışığında değerlendirilecektir. Bu çerçevede, çalışmada varılan sonuç Avrupa'da refah şovenizminin göçmenleri önemli ölçüde ötekileştirdiği şeklindedir. Bu yüzden, Avrupa'daki hükümetler, iç politik kaygıları bir yana bırakmalı ve özellikle ekonomik gerileme dönemlerinde yükselişe geçen refah şovenisti tutumları alevlendirecek söylemlerden kaçınmalıdır.

1. Kavramsal ve Teorik Çerçeve

Refah şovenizmi kavramını ilk kez Anderson ve Björklund, Danimarka ve Norveç'te yeni sağ partilerin göçmen karşıtı politikalarını nitelendirmek için kullanmıştır (Anderson ve Björklund, 1990). Bu çerçevede, yazarlar, refah şovenizmini basitçe, “refah hizmetlerinin yalnızca vatandaşlara sunulmasını öngören bir tutum” şeklinde tanımlamıştır (Anderson ve Björklund, 1990: 212). Yani, vatandaşlar, temel olarak refah devletinin sağladığı sosyal hakların yabancılara verilmesine karşı çıkmaktadır. Dolayısıyla, refah şovenistleri itirazlarını genellikle refah devletine değil göçmenlerin refah hizmetlerinden yararlanmasına karşı yöneltmektedir. Diğer bir deyişle, etnik köken ve milliyete atıfla refah devletinin özneleri kim olmalıdır sorusunu sorarak kendileri ile aynı etnik köken ve/veya milliyeti paylaşmayanların refah devletinin sunduğu

imkânlardan faydalanmaması gerektiğini ifade etmektedirler. Böylece milliyet, refah hizmetlerinden yararlanmak için önemli bir kriter haline getirilmektedir.

Oysa Avrupa’da sosyal haklar ve bu haklara karşılık gelen kurumsal yapı olan refah devletinin² gelişiminde siyasi hakların aksine milliyet, bu haklardan yararlanmanın kriteri olmamıştır. Nitekim Avrupa’da sosyal haklar ve sosyal hakları gerçekleştirmek üzere kurulan refah devleti 20. yüzyılda yaygınlaşmıştır çünkü sosyal hakların en bilinen amacı devlet eliyle işçi haklarını iyileştirmek, yeniden bölüşümü gerçekleştiren bir vergilendirmeye gitmek ve önemli bazı hizmetleri pazar ekonomisi dışından sunmaktır (Miller, 2006: 324). Böylece, serbest piyasa ekonomisinin arızı yönleri iyileştirilerek bireylerin, liberal demokratik siyasi yapılara sadakatte bulunmalarını devam ettirmek amaçlanmaktadır (Schierup vd., 2006: 25). Bu önemli bir değerlendirmedir çünkü sosyal hakların ilk kez tanındığı 1945-1970 yılları arasında serbest piyasa ekonomisinin gelir eşitsizliği, fazla çalışma saatleri vb. negatif dışsallıklarının oldukça artması dönemin ekonomik yapısına karşı çıkışları artırmıştır. Dolayısıyla, serbest piyasa ekonomisinin ve ona karşılık gelen liberal demokratik devletin meşruiyetinin gittikçe sorgulanması sosyal hakların tanınmasının yolunu açmıştır. Bu bağlamda, sosyal hakları hayata geçiren refah devletinin en önemli hizmetleri emekli aylıkları, işsizlik maaşı, sağlık sigortası, çocuk yardımı, barınma ve eğitimidir.

Ayrıca, sosyal haklar ile ilgili olarak T. H. Marshall, vatandaşların, sosyal hakları sırasıyla sivil ve siyasi haklardan sonra kazandığını belirtmiştir (Marshall, 1950). Yani, 18. yüzyılda sivil haklar, 19. yüzyılda siyasi haklar kazanıldıktan sonra vatandaşlar sosyal hakları kazanmıştır. Aslında, bu sıralama vatandaşlar için doğru iken göçmenler için farklı bir sıralama söz konusudur. Çünkü Avrupa’da göçmenlere sosyal haklar siyasi haklardan önce tanınmıştır. Hatta genel olarak birçok Avrupa ülkesinde göçmenler, seçme ve seçilme hakkı gibi siyasi haklardan vatandaş olmamaları gerekçesiyle yararlanamamaktadır.

Bu çerçevede, sosyal haklardan yararlanmanın temelini vatandaşlığın yerleştirilmemesini ifade etmek için “ulus-sonrası üyelik” kavramı geliştirilmiştir (Soysal, 1994). Bu kavrayışa göre Avrupa’da göçmen sayısının artması ile birlikte vatandaş olmadıkları halde sosyal haklardan ve bazı istisnai hallerde yerel seçimlerde oy kullanma hakkı gibi siyasi haklardan yararlanan bireylerin sayısının artması sonucunda modern ulus ve vatandaşlık

²Literatürde refah devleti genellikle üçlü bir tipoloji üzerinden kurgulanmaktadır. Bu tipolojiye göre üç tür refah devleti vardır. Bunlar Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Birleşik Krallık’ta olduğu gibi “liberal refah devleti”, kıta Avrupası’nda yaygın olan “muhafazakar refah devleti” ve Kuzey Avrupa’da ortaya çıkan “sosyal demokratik” refah devletidir (Esping-Andersen, 1990).

kavramlarının hakların tanımlanması ve verilmesindeki başatlığı dönüşüme uğramıştır. Ayrıca, vatandaş olmadıkları halde çoğu kez tıpkı vatandaşlar gibi sosyal haklardan yararlanan bu kişileri ifade etmek için İngilizce'de müdavim anlamına gelen “denizen” kelimesi kullanılmıştır (Hammar, 1990). Göçmenlerin, yaşadıkları ülkenin sağladığı sosyal haklardan yararlanırken aynı zamanda geldikleri ülkenin vatandaşı olmaya devam etmeleri ve o ülkenin sağladığı siyasi haklardan yararlanma hakkını saklı tutmaları vatandaşlığın ulus-sonrası üyeliğe dönüşümünü daha açık bir şekilde göstermektedir.

Literatürde, göçmen karşıtlığı genel olarak ‘çıkar temelli’ ve ‘kimlik temelli’ teoriler üzerinden açıklanmaktadır. Çıkar temelli teorilere ayrıca ‘gerçekçi çatışma teorisi’ denilirken kimlik temelli teorilere ‘toplumsal kimlik teorisi’ denilmektedir (Scheepersvd, 2002: 17-18; Pichler, 2010: 446-447). Her iki teoride tehdit algısı göçmen karşıtlığının temelindedir. Ancak tehdidin doğası ve kökenine ilişkin getirdikleri açıklamalar birbirinden farklılaşmaktadır. Çıkar temelli teoriye göre vatandaşların göçmenlerden tehdit algılamasının nedeni birtakım objektif sosyal ve ekonomik koşullar iken kimlik temelli teoriye göre bu tehdit algısını temel olarak kültürel ve psikolojik unsurlar şekillendirmektedir (Sides ve Citrin, 2007: 478).

Çıkar temelli teorinin temel önermesi ‘kıt kaynaklar üzerindeki etnik rekabet’ göç karşıtlığını beslemektedir şeklindedir (Quillian, 1995: 587; Lubbers vd., 2002: 349; Sides ve Citrin, 2007: 478; Vander Waal vd., 2013: 177). Yani, bu bakış açısına göre göçmen karşıtı eğilimlerin temelinde göçmenlerin, kişilerin maddi refahına oluşturdukları düşünülen tehdit vardır (Lubbers vd., 2002: 346; Sides ve Citrin, 2007: 478; Pichler, 2010: 446). Çıkar temelli teorinin refah şovenizmini açıklamadaki gücü göçmen karşıtlığının ve göçmen karşıtı siyasi partilere verilen desteğin işsizliğin artması ile birlikte yükselmesi ve müsaade edilen göç düzeyinin ekonomik açıdan sıkıntılı dönemlerde azaltılmasıdır (Sides ve Citrin, 2007: 479). Ayrıca, göçmen karşıtlığı daha düşük gelirli ya da daha az yetenekli kişiler arasında daha yaygındır. Çünkü göçmenler ile benzer sosyal konumları paylaşanların göçmenleri ekonomik birer tehdit olarak görme olasılığı artmaktadır. Nitekim refah şovenistleri en çok göçmenlerin vergi ödemediğini, yerli halkın işini elinden aldığı, ücretleri düşürdüğünü, sağlık, eğitim ve diğer kamusal hizmetleri ve sosyal güvenlik yardımlarını istismar ettiğini ve yerli halkın refah devletine yaptığı katkılar sayesinde rahat içerisinde yaşadığını ifade etmektedir (Crepaz, 2006: 117; Crepez ve Damron, 2009: 439).

Ancak, yine de çıkar temelli teori refah şovenizmini tek başına açıklamakta yetersizdir. Çünkü refah şovenistleri her ne kadar maddi refah kaybına vurgu yapan iddialarda bulunsalar da bu iddialarını kendileri ile aynı milliyeti ve kültürel özellikleri paylaşanlar yerine göçmenlere yöneltmeleri aslında kültürel ve etnik bazı kaygılarının da bulunduğu işaret etmektedir.

Göçmenler genellikle gelir dağılımının alt seviyesinde yer aldığından oransal olarak refah hizmetlerinden yerli halka göre daha fazla yararlandıkları doğrudur (Mayda, 2006: 513). Ancak, buna rağmen yerli halkın, göçmenlerin refah hizmetlerinden faydalanmasına karşı çıkmasını sadece maddi refah kaybı kaygıları üzerinden açıklamak tatmin edici değildir.

Nitekim kimlik temelli teoriye göre göçmen karşıtı davranışların temelinde kişilerin maddi refah kaygılarından çok ulusal kimlik ve değerlerinin göçmenler tarafından tehdit edildiğine inanmaları yer almaktadır. (Sides ve Citrin, 2007: 479; Pichler, 2010: 447). Yani, yerli halk, göçmenlerin etnik ve kültürel yapısının kendi etnik ve kültürel yapısını bozacağını düşünmektedir ve bu yüzden göçmen karşıtı bir tutum sergilemektedir.

Sonuç olarak, bahsi geçen çıkar ve kimlik temelli teorilerin görüşleri dikkate alındığında herhangi birinin refah şovenizmi fenomenini tek başına açıklayamayacağı açıktır. Yani, refah şovenizmi tek başına maddi çıkar ya da kültürel farklılık üzerinden açıklanabilecek bir şey değildir. Refah şovenistlerinin ve göçmen karşıtı yeni sağ partilerin söylemleri incelendiğinde bu söylemlerin çıkar ve kimlik temelli argümanlardan birlikte beslendiği görülmektedir. Bu açıdan II. Dünya Savaşı Sonrası'nda Avrupa'ya göçün tarihsel gelişimi ve göçmenlere yaklaşımın dönem içerisindeki ekonomik ve siyasi gelişmelerden etkileniş biçimi refah şovenizmini ortaya çıkaran dinamiklerin anlaşılması için önemlidir.

2. Avrupa'da Göçün Kısa Tarihi

II. Dünya Savaşı'na kadar Avrupa popüler bir göç destinasyonu değildi. Aksine, bu tarihten önce Avrupa'dan özellikle Amerika'ya göç eden çok sayıda insan olmuştur. Örneğin, 1820'den II. Dünya Savaşı'na kadar yaklaşık 55-60 milyon Avrupalının Amerika'ya göç ettiği düşünülmektedir (King, 1993: 209 aktaran Bonifazi, 2008: 109). Savaştan sonra ise özellikle Batı Avrupa'da refah düzeyinin artması ve Avrupa'nın çevresi sayılabilecek yerlerde çatışmaların artması Avrupa'dan göç olgusunu Avrupa'ya göç olgusuna dönüştürmüştür.

Savaş sonrasında insanlar Avrupa'ya farklı nedenlerden göç etmiştir. Bu çerçevede, göç edenler arasında genel olarak misafir işçiler, mülteciler ve dekolonizasyon sonrası göç eden Avrupalı yerleşimciler bulunmaktadır. Zaman içerisinde bu göçmenler yerleşik hale gelmiş ve aile birleşmesi ya da düzenli olmayan diğer yollarla sayıları artmıştır. Misafir işçiler Batı Avrupa'daki hükümetlerin çağrısı üzerine göç etmişken mülteci ve Avrupalı yerleşimciler dönemin şartları gereği göç etmiştir.

Savaş sonrasında Batı Avrupa'da ekonomi önemli ölçüde büyümüştür. Ancak, istihdam edilecek işçi sayısı az olduğundan hükümetler çevre

ülkelerden misafir işçi alımına gitmiştir (Ireland, 1991: 458). Bugün Avrupa'da göçmen nüfusun önemli bir kesimini oluşturan misafir işçi ailelerin geldikleri ülkeler misafir işçi alımına giden ülkelerin tercihlerine göre farklılık göstermiştir. Örneğin, Birleşik Krallık sömürgelerine yönelmiştir. Hollanda ve Fransa başlangıçta sömürgelerine yönelmiş daha sonra ise Güney Avrupa ve Kuzey Afrika'dan gelen misafir göçmenleri istihdam etmiştir (Webber, 1991: 11). Belçika ve İsviçre, işçi ihtiyacını Güney Avrupa'dan karşılamıştır (Webber, 1991: 11). Almanya başlangıçta Doğu Avrupa'ya daha sonra ise Güney ve Güneydoğu Avrupa ve Kuzey Afrika'ya yönelmiştir³ (Bonifazi, 2008: 113).

Misafir işçi alımına giden ülkeler işçilerin geçici bir süreliğine geldiğini ve ekonomik büyüme durgunlaştığında ülkelerine geri döneceklerini düşünmüşlerdir (Hansen, 2003: 26). Ancak, 1973 yılındaki petrol krizinin⁴ ardından Batı Avrupa ülke ekonomilerinde yaşanan gerileme sonucunda hükümetler misafir işçi alımını durdurmuşsa da hâlihazırda Batı Avrupa'da bulunan misafir işçiler geldikleri ülkelere geri gitmek istememişlerdir. Geri dönmek istememelerinin en önemli nedeni ekonomide yaşanan gerilemenin büyüklüğü olmuştur. Diğer bir deyişle, misafir işçiler, tekrar dönememe korkusu ile buldukları ülkeden ayrılmak istememişlerdir⁵ (Schierup vd., 2006: 22). Ayrıca, misafir işçi alımı durdurulduktan sonra dahi Avrupa'ya göç aile birleşmesi yoluyla devam etmiştir. Yani, misafir işçiler gittikleri ülkelere geride bıraktıkları ailelerini götürmeye başlamıştır. Böylece, 1980'lerin

³Sömürge geçmişi olmayan Almanya çok sayıda farklı ülkeden misafir işçi istihdam etmiştir. Örneğin, 1955 yılında İtalya, 1960 yılında Yunanistan ve İspanya, 1961 yılında Türkiye, 1963 yılında Fas, 1964 yılında Portekiz, 1965 yılında Tunus ve 1968 yılında Yugoslavya ile misafir işçi anlaşması imzalamıştır (Hansen, 2003: 25-26).

⁴Arap ülkeleri, 1973'teki Arap-İsrail Savaşı'nı destekleyen Batılı ülkelere 1973-74 yılları arasında petrol ambargosu uygulamış ve bu yüzden petrolün fiyatı dört katına kadar çıkmıştır.

⁵1970'lere gelindiğinde Batı Avrupa'da 12 milyon göçmen vardı (Schierup vd., 2006: 27). İsviçre'nin yabancı nüfusu 1950 yılında 90 bin iken bu rakam 1973 yılında 1 milyonu geçmiş ve böylece nüfusun %16'sı yabancılardan oluşmuştur (Webber, 1991: 11). Fransa'da 1970'lere gelindiğinde 3 milyon misafir işçi vardı (Webber, 1991: 11). 1975 yılında Almanya, Fransa, Birleşik Krallık ve İsviçre'deki yabancı nüfus Batı Avrupa yabancı nüfusunun %80'ini temsil ediyordu (Bonifazi, 2008: 114). 2012'de Avrupa'nın yabancı nüfusu 20.7 milyondur ve bu rakam toplam nüfusun %4.1'ini temsil etmektedir (Eurostat, 2013). Günümüzde, en çok yabancı nüfus 7.4 milyon kişi ile Almanya'dadır (Eurostat, 2013). Ancak, oransal olarak en fazla yabancı nüfus bulunduğu ülke ise nüfusunun %43.8'i yabancılardan oluşan Lüksemburg'tur (Eurostat, 2013).

ortalarına gelindiğinde birçok Batı Avrupa ülkesinde çok sayıda ikinci nesil göçmen vardı ve aynı dönemde eskiden göç veren Güney Avrupa ülkeleri de artan refah düzeyleri yüzünden göç almaya başlamıştır (Schierup vd., 2006: 22).

Misafir işçilerden sonra Avrupa'nın göçmen nüfusunu oluşturan diğer bir kategori de mülteciler olmuştur. Avrupa'ya mülteci göçü özellikle 1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılması ve 1990'larda Afrika, Orta Doğu ve Güneydoğu Avrupa'da yaşanan çatışmaların ardından artmıştır. Örneğin, sadece 1992 yılındaki Yugoslavya krizinden sonra Avrupa'ya 695 bin iltica başvurusunda bulunulmuştur⁶ (Schierup vd., 2006: 21). Ayrıca, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından 12 milyon etnik Alman Almanya'ya göç etmiştir (Schierup vd., 2006: 21). Bunun yanında, 1990'ların ortasında yaşanan dekolonizasyon süreci de Avrupa'ya göçü artırmıştır. Çünkü sömürgecilik döneminde sömürge ülkelere giden Avrupalı yerleşimciler dekolonizasyon ile birlikte ülkelerine geri dönmüştür. Örneğin, bu süreçte Cezayir'den Fransa'ya 1 milyon Fransız yerleşimci geri gelmiştir (Bonifazi, 2008: 115). Başka eski sömürgeci devletlerde de benzer durumlar yaşanmıştır.

Yaşanan göç dalgalarının ardından Avrupa'da göçmen sayısının oldukça artması göçmenlerin topluma entegrasyonu sorununu gündeme getirmiştir. Bu yüzden, bir yandan entegrasyon politikaları geliştirilirken diğer yandan yeni göç dalgalarını durduracak düzenlemeler getirilmiştir. Avrupa bütünleşmesi çerçevesinde getirilen birtakım düzenlemeler ile Avrupa'nın dış sınırlarının son derece güçlendirilmesi neticesinde 2000'lerden itibaren kıtaya göç yavaşlamıştır (Schierup, vd. 2006: 34). Öyle ki Avrupa'nın dış sınırlarındaki bu durumu ifade etmek için literatürde "kale Avrupa" terimi ortaya çıkmıştır (Ireland, 1991).

Avrupa'daki hükümetlerin savaş sonrası dönemde göçe yaklaşımını - özellikle 1973 petrol krizinin ardından misafir işçi alımlarının durdurulması ve 1990'lardan itibaren AB üzerinden getirilen birtakım düzenlemeler ile göçün sınırlandırılması - belirleyen dinamikler çıkar ve kültür temelli teoriler üzerinden açıklanabilir. Çünkü 1970'li yıllarda ekonomide yaşanan kötüye gidiş sonucunda Batı Avrupa hükümetleri derhal misafir işçi alımını durdurarak

⁶AB'nin göç ve ilticayı engelleyici düzenlemeleri ile iltica başvurularında ilerleyen yıllarda azalma olmuştur. Örneğin, 2003 yılında yalnızca 288 bin kişi Avrupa ülkelerine iltica başvurusunda bulunmuştur (Schierup vd., 2006: 30). Ayrıca, 1990'lardan itibaren mülteci statüsü kazanabilen sığınmacıların sayısı da oldukça azalmıştır. Örneğin, 1993 yılında Almanya'ya yapılan başvuruların yalnızca %4'ü, İtalya, Belçika ve Norveç'e yapılanların %10'u başarılı olmuştur (Hollifield, 2004: 195).

toplumda gittikçe kıt hale gelen refahtan ilk olarak göçmenleri dışlamışlardır. Bu yola başvurmalarında -misafir göçmenlerin, savaş sonrası Avrupa'da ekonominin yeniden inşasında üstlendiği role aldırılmaksızın- krizin kötü etkilediği maddi refah düzeylerini etnik ve kültürel açıdan farklı göçmenlerle paylaşmama istekleri ön planda olmuştur. 1990'lardan itibaren Avrupa'nın kaleye dönüştürülmesinde de maddi ve kültürel benzer kaygılar rol oynamıştır. Aynı kaygılar günümüzde Avrupa'da gündemi oldukça meşgul eden ve gittikçe artan yabancı düşmanlığı ve göçmen karşıtlığı için de doğrudur.

3. Avrupa'da Göçmen Karşıtlığının İfadesi Olarak Refah Şovenizmi

Göçmen karşıtlığı ve yabancı düşmanlığı Avrupa'da özellikle 1973 yılından sonra dikkat çekici hale gelmiştir ve son yıllarda da oldukça artmıştır. 1973 yılı birkaç açıdan önemlidir. Çünkü başta Kasım ayında Almanya olmak üzere Batı Avrupa ülkeleri savaş sonrasında başladıkları misafir işçi istihdamını petrol krizi yüzünden ekonomileri kötüye gittikten sonra durdurmuştur (Ugur, 1995: 980). Ancak, misafir işçi alımı durdurulduğunda bu ülkelerde zaten çok sayıda göçmen yaşıyor olduğundan ve göç, aile birleşmesi ve düzenli olmayan diğer yollar üzerinden devam ettiğinden ekonomik kriz yerli halk ve göçmenler arasındaki gerginliği gün yüzüne çıkarmıştır. Çünkü ekonominin kötüye gitmesi ile birlikte refah hizmetlerine duyulan ihtiyaç artmıştır ve göçmenlerin refah hizmetlerinden yararlanması yerli halk tarafından hoş karşılanmamıştır. Yani, yerli halk göçmenlere karşı refah şovenizmi yapmıştır. Refah şovenisti benzer tavırlar özellikle sonraki ekonomik kriz dönemlerinde artarak devam etmiştir.

1973 yılının diğer bir önemi ise Avrupa Komisyonu'nun AB ülkelerinde yaşayan göçmenler için yeni bir Sosyal Eylem Programı'nı Ekim ayında ilk kez önermiş olmasıdır (Ugur, 1995: 980). Program ile göçmenlerin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi, göçmen işçilerin entegrasyonu ve üye devletlerin göç politikalarında eşgüdümün sağlanması çağrısında bulunulmuştur (Avrupa Komisyonu, 1973: 18-36 aktaran Ugur, 1995: 981). Programın içeriği ve misafir işçi alımının durdurulması Avrupa'da göçün nasıl bir fenomen haline geldiğini göstermektedir. Ekonomik koşullar hem misafir işçi alımına son verilmesini gerektirmiş hem de hâlihazırda Batı Avrupa'da yaşayan çok sayıda göçmenin entegrasyonu ayrı bir sorun olarak belirlemiştir. Ayrıca, AB'nin konuya müdahil olmaya başlaması ile göç konusunda iç politik kaygılar yüzünden şovenist tavırlara teslim olan hükümetlerin başarısızlığını bertaraf etmenin istendiği düşünülmektedir.

1970'lerden sonra hem tek başına Batı Avrupa devletlerinin hem de AB'nin göç gündeminin temelinde göçü sınırlandırmak ve mevcut göçmenlerin entegrasyonunu sağlayarak göçmen karşıtı ve yabancı düşmanı tavırların önüne

geçmek olmuştur. Çünkü misafir işçi alımının durdurulmasından sonra dahi Avrupa'ya göç artarak devam etmiştir ve eskiden göç veren Güney Avrupa ülkeleri de önemli göç destinasyonları haline gelmiştir. Bu yüzden, başlangıçta, Avrupa'da hükümetler birtakım vize gereklilikleri getirmeye başlamıştır. Hatta aile birleşmesini dahi sınırlandıracak birtakım tedbirler alma ve AB'ye göç konusunda daha fazla yetki devretme yoluna gidilmiştir. Örneğin, Fransa 1977 yılında aile birleşmesini üç yıllığına askıya almak istemiştir ancak Fransız Danıştay'ı söz konusu düzenlemeyi iptal etmiştir (Schain, 2009: 98). Bu düzenleme ile hem hâlihazırda Fransa'da yaşayan göçmenleri ülkelere geri göndermenin hem de yeni göçmen ailelerin gelmesini engellenmenin amaçlandığı açıktır.

AB düzeyinde de 1990'lı yıllardan itibaren –AB'nin göçe ilişkin konulardaki yetkisinin artmasıyla- göçü sınırlandırmaya ve kale Avrupa'yı inşa etmeye yönelik birçok düzenleme yapılmıştır. Bunlardan en önemlisi 1992 tarihli Maastricht Antlaşması ile getirilen üç sütunlu yapının hükümetlerarası üçüncü sütununda yer alan göç konusunun 1997 tarihli Amsterdam Antlaşması ile uluslararası birinci sütuna aktarılmasıdır. Böylece, AB, göç konusunda yetkilendirilmiştir. Bunun yanında, 1985 yılında Schengen Anlaşması ve 1990 yılında Schengen Anlaşması'nı Uygulayan Anlaşma⁷ imzalandıktan sonra AB'de iç sınır kontrolleri kaldırılırken dış sınır kontrolleri kuvvetlendirilmiştir. Sınır kontrolünü artırmaya yönelik diğer bir uygulama da 2004 yılında kurulan Avrupa Birliği Üye Devletleri Dış Sınırlarında Operasyonel İşbirliğinin Yönetilmesi için Avrupa Ajansı'dır (FRONTEX). Ayrıca, 1990 yılında imzalanan Dublin Sözleşmesi örneğin, birden çok ülkeye iltica başvurusunda bulunmayı yasaklamıştır. Böylece, Avrupa'ya gitmek isteyen sığınmacıların durumu düzenlenmiş ve sayıları azaltılmaya çalışılmıştır. Üçüncü ülkeler ile imzalanan geri kabul anlaşmaları ile de herhangi bir AB üye devletindeki düzensiz göçmenler geri iade edilebilmektedir.

Belirtildiği gibi göçü sınırlandırmanın yanında Avrupa toplumunda oldukça artan ve endişe verici hale gelen göçmen karşıtı ve yabancı düşmanı tutumları çevrelemek ve bastırmak da AB'nin göçe ilişkin gündeminin ikinci ayağını oluşturmuştur. Bu çerçevede, örneğin, AB kurumları, Haziran 1986'da Avrupa'da artan ırkçılık ve yabancı düşmanlığını kınamıştır. Kurumsal açıdan ise 1997 yılında Irkçılık, Yabancı Düşmanlığı ve Yahudi Karşıtlığı İzleme Merkezi kurulmuştur⁸. Bunun yanında, 1997 tarihli Amsterdam Antlaşması'nın 13. maddesi ile ırk, etnik köken, din, milliyet vb. temelli ayrımcılık yasaklanmıştır. Ayrıca, 1997 yılı sembolik olarak Irkçılığa Karşı AB Yılı ilan

⁷Schengen Anlaşması 1995 yılında tamamen uygulanır hale gelmiştir.

⁸Merkez, 2007 yılında AB Temel Haklar Ajansı'na dönüştürülmüştür.

edilmiştir (Migration News, 1996). Mevzuat anlamında ise 2000 yılında Irksal Eşitlik Direktifi⁹ yayınlanmıştır. Avrupa Parlamentosu da 2000 yılında yayınladığı raporda Avrupa'da artan ırkçılık ve yabancı düşmanlığına dikkat çekmiş ve üye devletleri bu iki fenomene karşı mücadele etmeye davet etmiştir (Avrupa Parlamentosu, 2000).

Görüldüğü gibi AB'nin göç konusundaki düzenlemeleri genellikle 1990'lardan sonralara rastlamıştır¹⁰. Çünkü AB üye devletleri göç konusunda AB'yi 1997 tarihli Amsterdam Antlaşması ile yetkilendirmiştir. Bu tarihten önce göç münhasıran üye devletlerin yetkisindeydi. Göçe ilişkin konuların münhasıran üye devletlerin yetkisinde olduğu dönemlerde ise göçmen karşıtlığı ve yabancı düşmanlığı ile mücadele etmeye yönelik düzenlemeler genellikle iç siyasi kaygılar yüzünden hayata geçirilememiştir. Yani, üye devletlerin AB'ye yetki devri yaptığı, uluslararası konularda düzenlemeler yapan Avrupa Komisyonu iç siyasi kaygılardan bağımsız bir şekilde hareket edebilmektedir. Çünkü Avrupa'nın çıkarlarını temsil eden bir kurumdur. Nitekim komisyonerler seçim ile değil atama ile göreve gelmektedir. Dolayısıyla, Avrupa Komisyonu'nun yaptığı düzenlemelerin bir amacı da seçmen desteğini kazanmak değildir. Benzer bir durum üye devletler açısından geçerli değildir. Çünkü göçmen karşıtlığının ve yabancı düşmanlığının her geçen gün arttığı Avrupa'da yöneticiler çoğu kez seçmenlerin göçe ilişkin kaygılarını tamamen dikkate almaksızın düzenleme yapamamaktadır. Nitekim Avrupa'da 1980'lerden itibaren yeni sağ partilerin göçmen karşıtlığına paralel bir şekilde yükselişe geçmesi bu yargıyı doğrulamaktadır¹¹.

Aslında, yeni sağın yükseliş trendi de refah ve göçmen karşıtlığı arasındaki ters yönlü ilişkiyi göstermektedir. Çünkü Avrupa'da refah düzeyinin görece yüksek olduğu savaş sonrası dönemde 1980'lere kadar yeni sağın popülerliği oldukça düşüktü (Knigge, 1998: 249). 1970'lerin kötü ekonomik performansı ile birlikte kıt refah kaynakları üzerindeki paylaşım kavgası artmıştır ve bu refah kavgasından öncelikle göçmenlerin çekilmesi istenmiştir (De Koster vd., 2013: 3).

⁹Direktif'in en önemli amacı istihdam alanında ırk ya da etnik köken temelli ayrımcılığın önüne geçmektir.

¹⁰Amsterdam Antlaşması öncesinde tesis edilen Schengen Antlaşması ve Dublin Sözleşmesi de başlangıçta AB'nin yetki alanı dışındaki hükümetlerarası düzenlemelerdir. Ancak, Amsterdam Antlaşması ile bu düzenlemeler AB'nin yasal çerçevesine dâhil edilmiştir.

¹¹Avrupa'da en çok bilinen yeni sağ partiler Fransa'da Ulusal Cephe, Belçika'da Flaman Çıkarı, Hollanda'da Özgürlük Partisi, Danimarka'da Danimarka Halk Partisi ve Avusturya'da Avusturya Özgürlük Partisi'dir.

Bu çerçevede, refah şovenistlerinin argümanları ve yeni sağ partilerin söylemleri arasındaki paralellik ilgi çekicidir. Zaten refah şovenistleri genellikle yeni sağın seçmen kitlesi arasında yer almaktadır. Dikkat çekici bir diğer nokta ise yeni ve geleneksel sağın ekonomi politikaları arasındaki farklılıktır. Beklenenin aksine yeni sağ partiler zenginden fakire ekonomik yeniden bölüşüme, devletin ekonomiye müdahalesine ve geniş refah devletine karşı çıkmamaktadır (De Koster vd., 2013: 4). Çünkü yeni sağ partilerin seçmeni arasında refah hizmetlerine en çok ihtiyaç duyanlar da bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu partiler, göçmenlerin refah hizmetlerinden yararlanmasına karşıdır (Banting, 2010: 798 aktaran De Koster vd., 2013: 5). Dolayısıyla, refah şovenizmi bu partilerin politika ve söylemlerinde oldukça belirgin bir hal almıştır.

Örneğin, Ulusal Cephe lideri Jean-Marie Le Pen açıkça refah şovenizmi yaparak 1992 yılında “kısacası çok fazla göçmen var ve kim bilir sokağa salmak için kaç tane çocuk yapıyorlar ve sonra da refah istiyorlar” demiştir¹² (Alesina ve Glaeser, 2004: 176). Avusturya Özgürlük Partisi lideri Jörg Haider ise aynı dönemde partisinin artık “bazı vatandaşların zorluk çekerek kazandıkları paradan her gün daha fazla vergi ödediği ve böylece diğerlerinin refah devletinin hamağında güzel zaman geçirdiği” bir sistemi desteklemeyeceğini ifade etmiştir¹³ (Betz, 1994: 115). Ayrıca, 2005 yılında Avrupa’da yedi yeni sağ parti Avrupa Vatansaver ve Ulusal Hareketler ve Partiler Viyana Deklarasyonu’nu yayımlayarak diğer şeylerin yanında göçün durdurulmasını da talep etmiştir (Fligstein vd., 2012: 115).

Yukarıda bahsi geçen gelişmelerin kamuoyuna yansımaları ölçmek için çok sayıda ampirik çalışma yapılmıştır. Çalışmalardan elde edilen sonuçlar da refah şovenizminin Avrupa’daki yükselişini ve bu yükselişin maddi ve kültürel kaygılardan ortak bir şekilde beslendiğini doğrulamaktadır.

¹²2002 yılında yapılan Başkanlık seçimlerinde Le Pen oyların %16.86’sını almıştır (Alesina ve Glaeser, 2004: 176).

¹³Avusturya Özgürlük Partisi 1990 yılında 33 ve 1994 yılında 42 sandalye ile parlamentoya girmiştir (Alesina ve Glaeser, 2004: 175-176). Ayrıca, 1999 yılında oyların üçte birini alarak 52 sandalye ile parlamentoya girmiş ve böylece 2000 yılında kurulan koalisyon hükümetinde yer almıştır (Alesina ve Glaeser, 2004: 175-176). Partinin 2000 yılındaki seçim sloganlarından birisi “aşırı yabancılaşmaya son” şeklinde olmuştur (Alesina ve Glaeser, 2004: 175). Ancak, Avusturya’da Parti’nin göçmen karşıtı ve yabancı düşmanı aşırı sağ politikalarını AB protesto etmiştir ve Avusturya, tam üyelikten doğan haklarının askıya alınması ile tehdit edilmiştir. (Lubbers vd., 2002: 345).

Örneğin, Mewes ve Mau'nun Avrupa genelinde yaptıkları bir çalışmanın sonuçlarına göre araştırmaya katılanların yalnızca %16'sı göçmenlerin koşulsuz bir şekilde sosyal devlet hizmetlerinden yararlanması gerektiğini ifade etmiştir (Mewes ve Mau, 2013: 236). %41'lik bir kesim ise göçmenlerin bu hizmetlerden karşılıklılık esasına göre faydalanması gerektiğini belirtmiştir (Mewes ve Mau, 2013: 236). Yani, göçmenler çalışma, vergi verme vb. görevlerini yerine getirdikleri sürece bu imkânlarından yararlanabileceklerdir. %35'lik bir kesime göre de yabancılar yalnızca vatandaşlık kazandıkları takdirde refah devletinin imkânlarından istifa edebilmelidir (Mewes ve Mau, 2013: 236). Diğer bir deyişle, vatandaş olma şartı göçmenlerin refah hizmetlerine duyduğu ihtiyacın büyüklüğünün önüne geçmektedir. %9'luk bir kesim ise göçmenlerin hiçbir şekilde refah hizmetlerinden yararlanmaması gerektiğini belirtmiştir (Mewes ve Mau, 2013: 237).

Bu çalışmanın argümanları açısından önemli diğer bir araştırmanın sonuçlarına göre ise araştırmaya katılanların %37'si için göçmenler buldukları ülkeyi daha kötü bir yer haline getirmektedir (2002-03 Avrupa Sosyal Taraması aktaran Sides ve Citrin, 2007: 483). Ayrıca, %34'lük bir kesime göre göçmenler ülke ekonomisine zarar vermektedir (2002-03 Avrupa Sosyal Taraması aktaran Sides ve Citrin, 2007: 484). %40'lık bir kesime göre ise göçmenler, yerli halkın elinden işini almaktadır ve %47'lik bir kesim için de göçmenler ödedikleri verginin karşılayabileceğinden daha çok hizmet talep etmektedir (2002-03 Avrupa Sosyal Taraması aktaran Sides ve Citrin, 2007: 484).

Avrupa halkının göç konusundaki kamuoyu bekleneceği üzere karşılığını ülke politikalarında kısmen bulmuştur. Özellikle göçmenlerin refah hizmetlerinden yararlanmasını milliyet, karşılıklılık ve ikamet süresi gibi birtakım şartlara bağlama düşüncesi gittikçe popüler hale gelmektedir (Guiraudon, 2000: 75). Örneğin, Birleşik Krallık'ta en az iki ila beş yıldır ikamet ediyor olmak bazı refah hizmetlerinden yararlanmanın şartı haline getirilmek istenmektedir. (The Independent, 2013). Danimarka'da da yerli halk refah hizmetlerinden göçmenlerden daha fazla yararlanabilmektedir (Van der Waal vd., 2013: 178).

Tabi ki göçmen karşıtlığı ya da yabancı düşmanlığı yalnızca çıkar temelli söylemler üzerinden hayata geçirilmemektedir. Herhangi bir refah kaybına atıf yapmadığı halde göçmenleri kültürel ve etnik farklılıkları yüzünden toplumdan dışlayan ya da onları günah keçisi ilan eden ifadeler hem politikacılar hem de vatandaşlar tarafından sıkça dile getirilmektedir.

Nitekim son yıllarda Avrupa'da maddi çıkarı öne çıkarmayan kültür temelli teoriler üzerinden açıklanabilecek birçok göçmen karşıtı gelişme yaşanmıştır. Örneğin, İsviçre'de 2009 yılında minareler yasaklanmıştır

(Hürriyet, 2009). Fransa’da başörtüsünün yasaklanması konusu son yıllarda birçok kez gündeme gelmiştir (Hürriyet, 2012; Hürriyet, 2013). Ayrıca, Flaman Çıkarı Partisi, lideri Filip Dewinter’in 2004 yılındaki seçim kampanyasında Belçika’yı İslam işgalinden kurtaracağını söylemesi ve benzeri göçmen karşıtı söylemleri üzerine ırkçılık yaptığı gerekçesiyle temyiz mahkemesi tarafından kapatılmıştır (Hürriyet, 2004). Hollanda’da 2002 yılındaki seçimlerde 36 sandalye ile parlamentoya giren Özgürlük Partisi lideri Pim Fortuyn “Kültürümüzün İslamlaşmasına Karşı” isimli bir kitap yazmıştır (Alesina ve Glaeser, 2004: 175). Kültür temelli bu örnekleri çoğaltmak her ne kadar mümkün olsa da göçmen karşıtlığının dile getirilmesinde refah şovenisti söylemlerin son yıllardaki başatlığı devam etmektedir.

2007 yılından itibaren devam eden ekonomik kriz ile birlikte Avrupa’da kıt refah kaynaklarının bölüşümünde gözler yeniden göçmenlere çevrilmiştir. Krizden en çok etkilenen ülkelerden birisi olan Yunanistan’da ırkçı Altın Şafak Partisi’nin yükselişi ve 1 Ocak 2014’te Bulgaristan ve Romanya vatandaşı işçilere serbest dolaşım hakkı tanınmasından sonra refah düzeyi görece yüksek Avrupa ülkelerinde ortaya çıkan tartışmalar refah şovenizminin boyutunu ortaya sermektedir. Örneğin, Altın Şafak Partisi 2012 yılında yapılan seçimler sonrasında 40 yıl sonra ilk kez 25 sandalye ile parlamentoya girmiştir (Hürriyet, 2012a). Ayrıca, Bulgaristan ve Romanya’ya işçilerin serbest dolaşımı hakkı için tanınan yedi yıllık derogasyonun sona ermesinden sonra bazı Avrupa ülkelerini Bulgar ve Romen işçi istilasına korkusu sarmıştır. Bu korku birçok refah şovenisti söylemde vücut bulmuştur. Örneğin, İngiltere, Almanya ve Hollanda gibi göçmen sayısının fazla olduğu ve göçmen karşıtlığının belirgin hale geldiği ülkelerde bazı politikacılar Bulgar ve Romen işçilerin ülkeye girişi için kota getirilmesi, işçi ‘istilasına’ karşı iç sınır kontrollerinin artırılması ve/veya gelecek olanların sosyal haklardan belirli bir süre yararlandırılmaması gerektiğini belirtmiştir (The Independent, 2014; El Pais, 2014; El Pais, 2013).

Sonuç

Avrupa’da artan göçmen karşıtlığının öne çıkan tezahürlerinden birisi de refah şovenizmidir. Ancak, sosyoekonomik statüsü düşük göçmenlerin refah hizmetlerinden faydalanmasına karşı çıkışlar birkaç açıdan düşündürücüdür. Öncelikle, misafir işçilerin savaş sonrası Avrupa’nın ekonomik yeniden inşasında ve dolayısıyla artan refahında oynadıkları rol yadsınamaz. Ayrıca, sömürgecilik de Avrupa’nın zenginleşmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bugün Avrupa’daki göçmen nüfusun büyük bir kısmı eski misafir işçilerin aileleri ve eski sömürgelerden gelen kişilerden oluşmaktadır. Avrupa’nın refahında önemli bir payı bulunan bu kişilerin özellikle ekonomik gerileme dönemlerinde kültürel ve etnik farklılıkları temelinde refah hizmetlerinden dışlanmaları bu

yüzden isabetli bir tavır değildir. Bunun yanında milliyet, vatandaşlık ve benzerini birtakım maddi ihtiyaçlardan yararlanmanın kriteri haline getirmek başlı başına sosyal hakların doğasına uymamaktadır.

Buna rağmen refah şovenizmi Avrupa'da önemli bir sorundur. Nitekim 1970'lerden itibaren Avrupa devletlerinin ve özellikle 1990'lardan itibaren AB'nin gündeminde göçmenlerin topluma entegrasyonu ve göçü sınırlandırmak önemli bir yer tutmuştur.

Bu yüzden bu çalışmanın amacı Avrupa'da refah devleti ve göç arasındaki ilişkiyi refah şovenizmi üzerinden incelemek olmuştur. Bu çerçevede, Avrupa'da göçün kısa tarihi, 1980'lerden itibaren yeni sağın yükselişi ve Avrupa halkının göç konusuna yaklaşımı çıkar ve kültür temelli teorilerin ışığı altında ve çalışma açısından anlamlı iki ampirik çalışmaya atıfla değerlendirilmiştir. Çalışmada, Avrupa'da refah şovenizminin göçmenleri önemli ölçüde ötekileştirdiği sonucuna varılmıştır. Ampirik çalışmaların verileri, bazı politikacıların değinilen söylemleri ve Avrupa devletleri ve AB'nin göçü engellemek için aldıkları tedbirler bu sonuca varmakta etkili olmuştur.

Sonuç olarak Avrupa'da refah şovenizminin özellikle 2007 yılından itibaren devam etmekte olan ekonomik krizin de etkisiyle öngörülebilir gelecekte siyasi gündemi meşgul edeceği düşünülmektedir. Bununla birlikte, bu gerilimin tırmanmaması için yeni sağ gibi siyasi partiler sadece seçmenlerinin siyasi desteğini sağlamak gibi iç politik kaygılarla popülist ve göçmen karşıtı bir tutum takınmamalıdır.

Kaynakça

- Alesina, A. ve E. L. Glaeser (2004), *Fighting Poverty in the US and Europe*, Oxford: Oxford University Press
- Anderson, J. G. ve Bjørklund, T. (1990), "Structural Changes and New Cleavages: the Progress Parties in Denmark and Norway", *Acta Sociologica*, 33(3), 195-217
- Avrupa Komisyonu (1973), *Social Action Program*, COM (73) 1600 final, [Online] http://aei.pitt.edu/1253/1/social_action_program_COM_73_1600.pdf [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Avrupa Parlamentosu (2000), *Report on Countering Racism and Xenophobia in the European Union*, {COM (1999) 268 – C5-0310/1999 + C5-0015/2000 -1999/2205(COS)} Final A5-0049/2000 [Online] <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=->

//EP//NONSGML+REPORT+A5-2000-0049+0+DOC+PDF+V0//EN [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]

- Avrupa Sosyal Taraması (2002-03), *Majorities' Attitudes Towards Minorities in Western and Eastern European Societies* [Online] http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/151-Report-4.pdf [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Banting, K. G. (2010), "Is there a Progressive's Dilemma in Canada? Immigration, Multiculturalism and the Welfare State", *Canadian Journal of Political Science*, 43(4), 419-436
- Betz, H. G. (1994), *Radical Right-Wing Populism in Western Europe*, Hampshire ve New York: Palgrave Macmillan
- Bonifazi, C. (2008), "Evolution of Regional Patterns of International Migration in Europe" Corrado Bonifazi, Marek Okolski, Jeannette Schoorl ve Patrick Simon (der.) *International Migration in Europe: New Trends and New Methods of Analysis*, Amsterdam: Amsterdam University Press, 107-127
- Crepaz, M. (2006), "If You Are My Brother, I May Give You A Dime! Public Opinion on Multiculturalism, Trust and the Welfare State", Keith Banting ve Will Kymlicka (der.) *Multiculturalism and the Welfare State: Recognition and Redistribution in Contemporary Democracies* içinde. Oxford: Oxford University Press, 92-117
- Crepaz, M. M. L. Ve R. Damron (2009), "Constructing Tolerance: How the Welfare State Shapes Attitudes About Immigrants", *Comparative Political Studies*, 42(2), 437-463
- De Koster W., P. Achterberg ve J. van der Waal (2013), "The New Right and the Welfare State: The Electoral Relevance of Welfare Chauvinism and Welfare Populism in the Netherlands", *International Political Science Reviews*, 34(3), 3-20
- El Pais* (2013), Holanda Pretende Mantener Cerrada la Puerta a Rumanos y Búlgaros [Online, 5 Aralık] http://internacional.elpais.com/internacional/2013/12/05/actualidad/1386272093_518620.html [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- El Pais* (2014), El Auge Populista Prende en Alemania [Online, 1 Ocak] http://internacional.elpais.com/internacional/2014/01/01/actualidad/1388604352_912474.html [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Esping-Andersen, G. (1990), *The Three Worlds of Welfare Capitalism*, Princeton: Princeton University Press
- Eurostat (2013), *Migration and Migrant Population Statistics*, [Online] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics [erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Fligstein, N., A. Polyakova ve W. Sandholtz (2012), "European Integration, Nationalism and European Identity", *Journal of Common Market Studies*, 50(s1), 106-122
- Guiraudon, V. (2000), "The Marshallian Triptych Reordered", Michael Bommes ve Andrew Geddes (der.) *Immigration and Welfare: Challenging the Borders of the Welfare State* içinde. Londra ve New York: Routledge, 71-88
- Hammar, T. (1990), *Democracy and the Nation State: Aliens, Denizens and Citizens in a World of International Migration*, Aldershot: Avebury
- Hansen, R. (2003), "Migration to Europe since 1945: Its History and Its Lessons", Sarah Spencer (der.) *The Politics of Migration: Managing Opportunity, Conflict and Change*, Oxford: Blackwell Publishing, 25-38
- Hollifield, J. F. (2004), "The Emerging Migration State", *International Migration Review*, 38(3), 885-992

- Hürriyet* (2004), Belçika'da İrkçı Parti İsim Değiştirdi [Online, 16 Kasım] <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=273440> [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Hürriyet* (2009), İsviçre Minare Kararını Verdi [Online, 29 Kasım] <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/13067527.asp> [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Hürriyet* (2012), Le Pen Türban Yasağı İstedi [Online, 22 Eylül] <http://www.hurriyet.com.tr/planet/21528043.asp> [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Hürriyet* (2012a), Komşu'da Krizin Faturası İki Büyüğe [Online, 7 Mayıs] <http://www.hurriyet.com.tr/planet/20499548.asp> [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Hürriyet* (2013), Fransa Entegrasyon Yüksek Kurulu Üniversitelerde Başörtüsü Yasağı İstedi, [Online, 6 Ağustos] <http://www.hurriyet.com.tr/egitim/24468998.asp> [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Ireland, P. R. (1991), "Facing the True 'Fortress Europe': Immigrant and Politics in the EC", *Journal of Common Market Studies*, 29(5), 457-480
- King, R. (1993), "European International Migration 1945-90: A Statistical and Geographical Overview", Russell King (der.) *Mass Migration in Europe: The Legacy and the Future*, Londra: Belhaven, 19-39
- Knigge, P. (1998), "The Ecological Correlates of Right-Wing Extremism in Western Europe", *European Journal of Political Research*, 34(2), 249-279
- Lubbers, M., M., Gijsberts ve P. Scheepers (2002), "Extreme Right-Wing Voting in Western Europe", *European Journal of Political Research*, 41(3), 345-378
- Marshall, T. H. (1950), *Citizenship and Social Class and Other Essays*, Cambridge: Cambridge University Press
- Mayda, A. M. (2006), "Who is Against Immigration? A Cross-Country Investigation of Individual Attitudes Toward Immigrants", *The Review of Economics and Statistics*, 88(3), 510-530
- Mewes, J. ve S. Mau (2013), "Globalization, Socio-economic Status and Welfare chauvinism: European Perspectives on Attitudes Toward the Exclusion of Immigrants", *International Journal of Comparative Sociology*, 54(3), 228-245
- Migration News* (1996), EU: 1997, the Year Against Racism [Online, Haziran 1996] http://migration.ucdavis.edu/mn/comments.php?id=968_0_4_0 [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Miller, D. (2006), "Multiculturalism and the Welfare State: Theoretical Reflections", Keith Banting ve Will Kymlicka (der.) *Multiculturalism and the Welfare State: Recognition and Redistribution in Contemporary Democracies* içinde. Oxford: Oxford University Press, 323-338
- Pichler, F. (2010), "Foundations of Anti-immigrant Sentiment: The Variable Nature of Perceived Group Threat Across Changing European Societies, 2002-2006", *International Journal of Comparative Sociology*, 51(6), 445-469
- Quillian, L. (1995), "Prejudice As a Response to Perceived Group Threat: Population Composition and Anti-Immigrant and Racial Prejudice in Europe", *American Sociological Review*, 60(4), 586-611
- Schain, M. (2009), "The State Strikes Back: Immigration Policy in the European Union", *The European Journal of International Law*, 20(1), 93-109
- Scheepers, P., M. Gijsberts ve M. Coenders (2002), "Ethnic Exclusionism in European Countries: Public Response to Civil Rights for Legal Migrants As a Response to Perceived Ethnic Threat", *European Sociological Review*, 18(1), 17-34

- Schierup, C. U., P. Hansen ve S. Castles (2006), *Migration, Citizenship, and the European Welfare State*, Oxford: Oxford University Press
- Sides J. ve Citrin, J. (2007), "European Opinion About Immigration: The Role of Identities, Interests and Information", *British Journal of Political Science*, 37(3), 477-504
- Soysal, Y. (1994), *Limits of Citizenship: Migrants and Postnational Membership in Europe*, Chicago: University of Chicago Press
- The Independent* (2013), EU nationals may be banned from benefits in UK under new proposals [Online, 25 Mart] <http://www.theguardian.com/uk/2013/mar/25/eu-nationals-benefits-uk-proposals> [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- The Independent* (2014), Nigel Farage: 'Ban immigrants from claiming benefits for five years' [Online, 7 Ocak] <http://www.independent.co.uk/news/uk/politics/nigel-farage-ban-immigrants-from-claiming-benefits-for-five-years-9044358.html?origin=internalSearch> [Erişim tarihi: 11 Ocak 2014]
- Ugur, M. (1995), "Freedom of Movement vs. Exclusion: A Reinterpretation of the 'Insider' – 'Outsider' Divide in the European Union", *International Migration Reviews*, 29(4), 964-999
- Van der Waal J., W. de Koster ve W. Van Oorschot (2013), "Three Worlds of Welfare Chauvinism? How Welfare Regimes Affect Supports for Distributing Welfare To Immigrants in Europe", *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 15(2), 164-181
- Van Oorschot W. ve W. Junc (2007), "Welfare Spending and the Public's Concern for Immigrants: Multilevel Evidence for Eighteen European Countries", *Comparative Politics*, 40(1), 63-82
- Webber, F. (1991), "From Ethnocentrism to Euro-racism", *Race Class*, 32(11), 11-17